

Persbericht

Utrecht, 31 maart 2021

Bodem centraal: zeven aanbevelingen voor de slag om ruimte en stikstof

Samen werken aan een nationaal ruimte- en landbouwakkoord

Een brede initiatiefgroep van boeren, natuurorganisaties, wetenschappers en topmensen uit het bedrijfsleven doet het nieuwe kabinet zeven aanbevelingen voor de grote knelpunten op het gebied van natuur, landbouw en economie. De groep draagt oplossingen aan voor urgente vraagstukken als klimaat, stikstof, biodiversiteit en duurzame voedselproductie die voor boeren lonend is.

Met de voormalige minister van Landbouw Cees Veerman als woordvoerder pleit de initiatiefgroep voor een langjarige nationale regie met harde doelen, een gebiedsgerichte aanpak en diverse stimulerende maatregelen. Het kabinet moet een plan maken dat de basis legt voor een breed gedragen nationaal ruimte- en landbouwakkoord waarin gezonde bodems, een gevarieerd landschap en biodiversiteit voorop staan. De groep ziet dit als de enig logische route naar een toekomstbestendige verdeling van de schaarse ruimte, natuurherstel en een kansrijke duurzame productie van gezond voedsel. Voor de noodzakelijke transitie zal over een lange periode € 1,5 -2 mrd per jaar nodig zijn, te financieren uit grotendeels publieke en deels private middelen.

De initiatiefgroep bestaat o.a. uit Frans Keurentjes (voorzitter Friesland Campina), Dirk de Lugt (voorzitter Cosun en BO Akkerbouw), Louise Vet (voorzitter Deltaplan Biodiversiteitsherstel), Alex Datema (BoerenNatuur), Hans Huijbers (Boerenraad), Ruud Zanders (Caring Farmers), Jannemarie de Jonge (College van Rijksadviseurs), directeuren van o.a. Natuurmonumenten, Natuur & Milieu, Bionext en Commonland, Rabobank CEO Wiebe Draijer, Triodos CEO Peter Blom, Eosta CEO Volkert Engelsman en gezaghebbende personen als Herman Wijffels, 'stikstofhoogleraar' Jan Willem Erisman, hoogleraar Imke de Boer (WUR), landbouweconoom Krijn Poppe en landschapsarchitect Berno Strootman. De oproep wordt ondersteund door ruim 30 organisaties en personen en is een initiatief van de Transitiecoalitie Voedsel en de Boerenraad.

Veerman: 'ons land staat voor grote uitdagingen op het terrein van stikstof, klimaat en biodiversiteit. Gebrek aan ruimte voor woningbouw, energie, landbouw en natuur maken deze uitdagingen alleen maar complexer. Om boeren, natuur en economie handelingsperspectief te bieden zijn van het kabinet dringend visie, doelen, maatregelen en regie nodig. Een gezonde bodem en biodiversiteit moeten het uitgangspunt zijn voor het gebruik en beheer van grond. Het gaat om een integrale aanpak waar zeker 20 jaar mee gemoeid is. Dit vraagt van de overheid stevige uitvoeringskracht waarin geïnvesteerd moet worden en waar bezuinigingen niet op hun plaats zijn'.

Zeven aanbevelingen

De initiatiefgroep doet de volgende zeven aanbevelingen

1. Nationaal akkoord. Zorg voor een plan dat de basis vormt voor een breed gedragen nationaal akkoord dat aansluit bij de EU Green Deal. Met daarin een integrale lange termijnvisie en wettelijk vastgelegde doelen op het gebied van klimaat, biodiversiteit, lucht (stikstof), bodemgezondheid, water en landschap.
2. Doelenbeleid. Zorg voor een doelenbeleid met afrekenbare doelen en duidelijke indicatoren op gebieds- en bedrijfsniveau. Hierdoor kunnen veel uitvoeringsmaatregelen worden afgeschaft en worden natuur, ondernemerschap en innovatie gestimuleerd. Maximale

fysieke landbouwproductie is geen doel op zich. Het gaat om de maatschappelijke waarde van voedselproductie en andere landbouwdiensten en de bijdrage aan doelen op het gebied van klimaat, biodiversiteit etc.

3. Landinrichting. Werk aan landinrichting 3.0 met bodemgezondheid, biodiversiteit, water en landschap als leidende uitgangspunten, zowel voor landbouw en natuur als voor andere ruimtegebruikers zoals woningbouw, energie en bedrijfsleven.
4. Gebiedsgerichte aanpak en burgerparticipatie. Kies voor een gebiedsgerichte aanpak binnen wettelijk vastgelegde doelen en met veel ruimte voor burgerinitiatieven zoals de G1000 Landbouw.
5. Beleidsinstrumenten. Introduceer een aantal instrumenten die de omslag faciliteren zoals een stikstoffonds, een grondbank en een krediet- en garantieregeling. Zorg voor een systeem van waardering, beloningen en heffingen naar rato van de bijdrage van grondgebruikers en ketenspelers aan genoemde doelen. Zorg ook voor beloningen en heffingen om de verduurzaming van de consumptie te stimuleren, bijvoorbeeld door belastingen te verschuiven van arbeid naar consumptie door daarin ook de milieu- en gezondheidseffecten mee te wegen.
6. Uitvoeringskracht. Neem een paar krachtige bestuurlijke maatregelen om de uitvoering te borgen, zoals een coördinerend minister voor het beleid op het brede gebied van Ruimte, Landbouw en Natuur, een Landschapscommissaris (naar analogie van de Deltacommissaris) en een goed toegeruste uitvoeringsorganisatie.
7. Budget. Zorg gedurende 10-15 jaar voor voldoende middelen (ca € 1,5- 2 mrd per jaar) om de uitvoering en het onderling leren op alle schaalniveaus te borgen.

Perspectief

Veerman: 'deze op doelen gerichte aanpak geeft in ons dichtbevolkte land richting aan duurzaam ruimtegebruik. Zij versterkt de natuur en geeft duidelijkheid en ruimte aan boeren en bedrijfsleven voor een veilige en gezonde voedselproductie. Er ontstaan extra kansen voor ketenpartijen door zich met innovatie te richten op hoogwaardig en gezondheid-bevorderend voedsel voor vooral de nabij gelegen Europese markten. De maatregelen ondersteunen bovendien een gewaardeerde en betrokken rol van boeren in de samenleving. En dat is cruciaal want zonder boeren gaat deze door de samenleving gewenste omslag niet lukken'.

Oproep ondersteunen? [Klik hier](#) en scroll naar beneden om te ondertekenen.

In de bijlage staat de volledige tekst van de aanbevelingen aan het kabinet. [Klik hier](#)

Deze oproep is een initiatief van en wordt ondersteund door de volgende personen en organisaties:

Dirk de Lugt (voorzitter Cosun en BO Akkerbouw)

Frans Keurentjes (voorzitter Friesland Campina)

Hans Huijbers (Kernteam Boerenraad)

Louise Vet (em hoogleraar WUR en voorzitter Deltaplan Biodiversiteitsherstel)

Alex Datema (voorzitter BoerenNatuur)

Ruud Zanders (voorzitter Caring Farmers)

Michael Wilde (directeur Bionext)

Volkert Engelsman (CEO Eosta)

Jannemarie de Jonge (College van Rijksadviseurs)

Ilse Geijzendorffer (directeur Louis Bolk Instituut)

Edo Dijkman (directeur CLM)

Berno Strootman (landschapsarchitect en vm Rijksadviseur Fysieke Leefomgeving)

Cees Veerman (vm minister van LNV en emeritus hoogleraar WUR en Tilburg)

Krijn Poppe (tot 2020 landbouweconoom WUR)

Jan Willem Erisman (hoogleraar Universiteit Leiden)

Pieter van Geel (bestuurder)

Gerben Jan Gerbrandy (vm Europarlementariër)

Willem Lageweg (directeur Transitiecoalitie Voedsel)

Wiebe Draijer (CEO Rabobank Nederland)

Peter Blom (CEO Triodos Bank)

Willem Ferwerda (CEO Commonland)

Marc van den Tweel (directeur Natuurmonumenten)

Marjolein Demmers (directeur Natuur & Milieu)

Herman Wijffels (vm voorzitter SER en vm bewindvoerder Wereldbank)

Imke de Boer (hoogleraar WUR)

Jeroen Candel (bestuurskundige WUR)

Fou-Khan Tsang (voorzitter raad van bestuur Alfa Accountants)

Albert Jan Maat (vm LTO voorzitter)

Johan Bouma (em hoogleraar bodemkunde WUR)

Liesbeth Schipper (kwartiermaker Verrijkende Landbouw)

Lijbert Brussaard (em hoogleraar bodembioogie WUR)

Martien Lankester (directeur Avalon)

Voor meer informatie en reacties:

Willem Lageweg: willem@transitiecoalitievoedsel.nl of 06-51294777

Over de Transitiecoalitie Voedsel en de Boerenraad

De Transitiecoalitie Voedsel is een brede coalitie van ca 200 bedrijven, organisaties en personen die werken aan een omslag in het landbouw- en voedselsysteem. De Boerenraad brengt duurzame en gangbare boeren bij elkaar om gezamenlijk te werken aan oplossingen die bijdragen aan toekomstbestendig boeren. Zie www.transitiecoalitievoedsel.nl en www.boerenraad.nl

